

VOKA RENTREE 2026 – EINDSPEECH

Geachte minister-president, excellenties, beste ondernemers, dames en heren,

Exact een jaar geleden waarschuwden Frank en ikzelf in een dubbelinterview met Trends dat een hervormingsbeleid zonder groeistrategie gedoemd was te mislukken.

Wat toen een verwittiging was, is vandaag een vaststelling.

België heeft immers niet alleen het grootste begrotingstekort, maar realiseerde het afgelopen jaar ook de laagste economische groei in de Eurozone, met buitensporige overheidsuitgaven en een torenhoge schuldgraad met snel oplopende rentelasten.

Het totale procentuele begrotingstekort voor 2026 – alle entiteiten samen – bedraagt 5,1%. Bij ongewijzigd beleid loopt dat in 2029 op tot 5,8%, ver boven de Europese begrotingsnorm.

Dat ene percentage vertelt echter twee verhalen. Het is immers de uitkomst van een breuk – met boven de breuklijn, de grootte van het tekort, en onder de breuklijn, de omvang van onze economie.

Boven de breuklijn, in de teller, dreigt bij ongewijzigd beleid tegen 2029 een tekort van circa 43 miljard euro.

Onder de breuklijn, in de noemer, staat daar een bbp van circa 734 miljard Euro tegenover, uitgaande van amper 1% jaarlijkse reële groei.

De opdracht is dus tweeledig: het structurele tekort halveren én de jaarlijkse reële groei verdubbelen – het tekort gedeeld door twee, de groei maal twee.

Dat is de grootteorde van wat echt nodig is om de overheidsfinanciën fundamenteel gezond te maken en onze welvaart veilig te stellen.

Wat het tekort betreft, kijken we naar U, beste ministers en partijvoorzitters. U heeft de politieke bevoegdheid én de bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Falen is geen optie.

Aan de vooravond van de onderhandelingen mag echter over één zaak geen twijfel bestaan: de ingrepen boven de breuklijn, die het tekort moeten terugdringen, mogen niet ten koste gaan van de kritische succesfactoren voor groei, die onder die breuklijn gelden.

**Samen
ondernemen,
samen
groeien.**

VOKA VZW
Vlaams Netwerk
van Ondernemingen

Chambre de Commerce et d'Industrie
Industrie- und Handelskammer
Chamber of Commerce and Industry

Koningsstraat 154-158 • 1000 Brussel
02 229 81 11 • info@voka.be
BE 0413.673.821 • RPR: Brussel

www.voka.be

De vuistregel moet zijn: boven de breuklijn grondig saneren, drastisch besparen, efficiënter werken en de productiviteit opdrijven; en tegelijk onder de breuklijn ontlasten in plaats van belasten, groeiremmers uit de weg ruimen en ondernemerschap zoveel mogelijk ruimte geven om de *switch naar groei* te realiseren.

Elk begrotingsvoorstel moet daarom de *groeitoets* doorstaan.

Is de maatregel een groeiversneller?

Resulteert hij in productiviteitsgroei?

Draagt hij bij tot de versterking en valorisatie van innovatie, talent en onze concurrentiepositie als exportland en als aantrekkingspool voor internationale investeringen?

Is het antwoord neen, dan: terug naar af!

De aanpak van het tekort mag in geen geval ten koste gaan van economische groei.

Met *Switch naar groei* tonen we de weg om naar 2% jaarlijkse groei en hoger te klimmen.

Wat er te winnen valt, is aanzienlijk.

Een verdubbeling van het Vlaamse groeiritme alleen al kan tegen 2035 zo'n 50 miljard euro extra bruto toegevoegde waarde creëren.

Om dat waar te maken, kiezen we met onze toekomstvisie voor een dubbele groeistrategie.

De strategie in de breedte focust op de randvoorwaarden – 10 hefboomen voor een productiviteitsstimulerend groeibeleid die voor alle economische domeinen relevant zijn. Om de gemiddelde groei te verdubbelen, moet de onderliggende productiviteitsgroei verdriedubbelen en bovenal de productiviteits- en digitaliseringskloof tussen grote ondernemingen en KMO's gedicht worden.

De strategie in de diepte richt zich op 10 specifieke groeipolen – krachtige ecosystemen, die bovengemiddelde groei in toegevoegde waarde kunnen creëren vanwege het gedeeld belang, de intense onderlinge interactie en de hoge graad van complementariteit tussen de actoren.

Drie kritische succesfactoren zijn daarvoor cruciaal: *schaalvoordeel*, *snelheid* in uitvoering en *synergie* tussen de schakels en spelers in de waardeketen. De resultante is een unieke combinatie van *kennis*, *kunde*, *kapitaal*, *kritische massa* en een *krachtig groeimomentum*.

Dat een ecosysteemaanpak effect sorteert, wordt op het huidige internationale, geopolitieke speelveld duidelijk aangetoond.

China bewijst het op wereldschaal. Neem de zonne-energie markt. China beheerst nagenoeg de hele waardeketen: van polysilicium en wafers over modules en inverters tot zonnepanelen en zonne-energie-installaties.

Hetzelfde zien we in de elektrische mobiliteit markt: van kritische materialen en batterijtechnologie over voertuigen en laadinfrastructuur tot software voor autonoom rijden en circulaire logistiek

Ook de Verenigde Staten zijn uiterst effectief in hun ecosysteempolitiek.

Op vlak van defensie, lucht- en ruimtevaart dekken hun topbedrijven alle kritische schakels in de waardeketen af. Het Pentagon zelf omschrijft hun model als the ultimate defense innovation ecosystem.

Ook het Amerikaanse digitale ecosysteem is wijdvertakt. De welbekende techgiganten drukken hun stempel op alle strategische controlepunten: van research en chipdesign, computerinfrastructuur en datacenters tot de cloud, AI, dataplatformen en digitale diensten.

En Europa?

Europa staat erbij, en kijkt ernaar.

Het Europese ecosysteembeleid schiet schromelijk tekort: te versnipperd, te traag, onvoldoende schaal.

Europa reguleert te veel en realiseert te weinig.

Het zou ons te ver leiden om nu op die Europese problematiek in te gaan. Wel is de Europese context relevant voor onze eigen strategie.

De hamvraag is: hoe maken we Vlaanderen tot een onmisbare schakel of strategische draaischijf in de Europese ecosystemen van de toekomst? Waar situeren zich de grootste kansen en moeten we nu het vizier op richten?

De Noordzee is bij uitstek een ruimte voor grensoverschrijdende ecosystemen tussen Vlaanderen en omliggende landen. Er liggen significante groeiopportuniteiten in een nog meer geïntegreerd Noordzee-netwerk – een Noordwest-Europese economische zone, die

**Samen
ondernemen,
samen
groeien.**

VOKA VZW
Vlaams Netwerk
van Ondernemingen

Chambre de Commerce et d'Industrie
Industrie- und Handelskammer
Chamber of Commerce and Industry

Koningsstraat 154-158 • 1000 Brussel
02 229 81 11 • info@voka.be
BE 0413.673.821 • RPR: Brussel

www.voka.be

industriële hubs, logistieke draaischijven en offshore energie-infrastructuur verbindt en de maritieme bouw ten goede komt.

Bovendien vormen de Vlaamse en Nederlandse zeehavens de kern van nauw verweven logistieke en energie-intensieve industriële ecosystemen. Er ligt zondermeer groot groeipotentieel in een sterkere symbiose tussen die havens en in de zogenaamde ARRRRA cluster, de Antwerpen-Rotterdam-Rijn-Ruhr Area.

In de Benelux moet ook het digitale ecosysteem borg staan voor een verdere groeiversnelling: imec en ASML zijn groepipolen van wereldklasse die allebei de valorisatie van innovatie en de realisatie van onderlinge synergieën op een hoger niveau moeten tillen. Bovendien valt er meer te halen uit de kruisbestuiving tussen Brainport Eindhoven en de Vlaamse innovatieclusters.

Vanaf 1 januari 2027 neemt België het roterend voorzitterschap van de Benelux Unie over.

Deze positie biedt ons een gouden kans om het voortouw te nemen en bakens te verzetten.

In een bredere Europese context moeten we onze Vlaamse pijlen resoluut richten op die ecosystemen, waarin we, dankzij onze unieke positie in cruciale niches en op strategische controlepunten, het verschil maken in waardecreatie – van farma en life sciences, agrofood en biotech tot hoogtechnologische maakindustrie en industriële automatisering.

In die optiek is een krachtig ecosysteembeleid een absolute must.

Een kwantumsprong in groei vergt een fundamentele trendbreuk in beleid.

De Vlaamse economie blijven benaderen als een verzameling van individuele bedrijven en aparte sectoren is suboptimaal.

Versnippering van belangen en middelen vermindert schaal, verlaagt snelheid en verhindert synergie.

Vandaag treedt de Vlaamse overheid nog te vaak op als probleemoplosser en hulpverlener, en te weinig als wegbereider en strategische partner.

Een nieuw beleidsmodel dringt zich op, dat we graag met U, beste minister-president, in meer detail willen bespreken.

De Vlaamse economie – Flanders Inc. – is de facto een portfoliobedrijf van ecosystemen en moet vanuit die logica benaderd worden.

**Samen
ondernemen,
samen
groeien.**

VOKA VZW
Vlaams Netwerk
van Ondernemingen

Chambre de Commerce et d'Industrie
Industrie- und Handelskammer
Chamber of Commerce and Industry

Koningsstraat 154-158 • 1000 Brussel
02 229 81 11 • info@voka.be
BE 0413.673.821 • RPR: Brussel

www.voka.be

Dat vergt een consequent beleid, gericht op die ecosystemen, waarin we sleutelposities bekleden en internationaal excelleren. Onze toekomstvisie reikt daarvoor een duidelijke leidraad aan: voor elk van de 10 ecosystemen, 3 langetermijnambities, gekoppeld aan een concreet groeiprogramma met actiepunten voor ondernemingen én de overheid.

Een sterke Triple Helix is essentieel – een optimale wisselwerking, afstemming én allocatie van middelen in de driehoek tussen ondernemingen, kennisinstellingen en overheid.

In die context is het vitaal dat Strategische Onderzoekscentra – imec, Flanders Make, VIB en VITO – VLAIO, PMV en FIT, en zelfs SFPIM, éénzelfde ecosysteembenadering volgen en zo prioriteiten en investeringskeuzes aligneren.

Switch naar groei, beste ondernemers, is en blijft echter finaal onze verantwoordelijkheid.

Dankzij of ondanks de politiek.

Ondernemen is ons vak. Groei is onze missie.

Daarvoor wordt op ons gerekend. Dit is wat we aan onszelf en de samenleving verplicht zijn.

Het is dus in de eerste plaats aan ons, beste ondernemers, om de *switch naar groei* te belichamen en een voortrekkersrol op te nemen voor een nieuwe groeidynamiek.

Een groeibeweging, die vertrekt vanuit ons onderscheidend vermogen, geloof in eigen kunnen en een gedeeld economisch en maatschappelijk engagement.

Switch naar groei gaat niet om maximale maar om optimale groei.

Groei die geen doel op zichzelf is maar de voorwaarden schept voor een duurzame samenleving, een weerbare maatschappij, een circulaire economie, digitalisering op mensenmaat en levenskwaliteit voor een gezonde bevolking.

Switch naar groei draait niet enkel om cijfers, maar bovenal om mensen. Wie je ook bent, jonge ondernemer, gevestigde waarde, net afgestudeerd, op een kantelpunt in je carrière, iedereen heeft dromen, wil zich ontplooiën en vooruitgaan.

Dat is wat we met *switch naar groei* mogelijk én waar willen maken.

De toekomstvisie, die we vandaag presenteren, is geen eindpunt, maar een startpunt.

Een draaiboek bewijst zijn waarde pas in de uitvoering.

Het echte werk begint nu!

**Samen
ondernemen,
samen
groeien.**

VOKA VZW
Vlaams Netwerk
van Ondernemingen

Chambre de Commerce et d'Industrie
Industrie- und Handelskammer
Chamber of Commerce and Industry

Koningsstraat 154-158 • 1000 Brussel
02 229 81 11 • info@voka.be
BE 0413.673.821 • RPR: Brussel

www.voka.be

Daarom reiken we de hand aan iedereen, die met ons wil en durft *samen ondernemen, samen groeien, voor de hoogste economische en maatschappelijke impact.*

Switch naar groei, daar gaan we voor. Met de Voka kamers, in alle Voka geledingen, met U, onze leden, tezamen met en ten dienste van heel ondernemend Vlaanderen. Daarvoor kan U op ons rekenen en rekenen wij op U!

**Samen
ondernemen,
samen
groeien.**

VOKA VZW
Vlaams Netwerk
van Ondernemingen

Chambre de Commerce et d'Industrie
Industrie- und Handelskammer
Chamber of Commerce and Industry

Koningsstraat 154-158 • 1000 Brussel
02 229 81 11 • info@voka.be
BE 0413.673.821 • RPR: Brussel

www.voka.be